

Nieuw specialisme: erfrecht voor advocaten

De erfrechtpraktijk voor advocaten groeit. 'Het is een familieconflict in een juridisch jasje.'

Tekst: Trudeke Sillevis Smitt

'De babyboomers hebben veel geld verdiend. Die generatie begint nu te overlijden, dus is er bij erfenissen vaak veel te verdelen,' vertelt Menno Van Gaalen. Hij werkt als advocaat en erfrechtsspecialist bij Wintertaling advocaten & notaris in Amsterdam en is vicevoorzitter van de vereniging van Familierecht Advocaten Scheidingsmediators (vFAS). 'Bovendien zijn de familieverbanden losser geworden, door de individualisering van de maatschappij. Dan kiezen mensen eerder voor eigenbelang. Ik denk dat in deze ontwikkelingen de oorzaak ligt van een toenemend aantal erfrechtelijke conflicten.'

Een op de vier erfenisverdelingen leidt tot onmin, volgens onderzoek van familietherapeut Else-Marie van den Eerenbeemt. In achttien procent van de gevallen loopt het conflict zo hoog op dat broers en zussen elkaar daarna niet meer zien. Begin januari zei zij in het actualiteitenprogramma *Nieuwsuur*: 'Mensen die onterfd zijn, of de zondebok van de familie, of kinderen van gescheiden ouders uit het eerste huwelijk die genegeerd worden: de Ardennen zitten weer vol met mensen die vluchten voor de pijn van Kerstmis.'

Opleiding

Volgens vFAS-bestuurslid Van Gaalen is sprake van een toenemend besef bij het publiek en in de advocatuur dat erfrecht een apart specialisme vormt. 'Steeds meer advocaten die ik in erfrechtelijke zaken tegenkom zijn er al langer mee bezig en profileren zich er ook mee. Had je vijf jaar

Tuchtzaak: 'dominante dwingeland'

Mr. X stuurde zijn cliënte in een erfkwestie een persoonlijk advies: haar broer O was 'een dominante dwingeland, die elke mogelijkheid aangrijpt om zijn zin en mening door te drukken. Dat uw broer H hier feestelijk voor bedankt, kan ik mij zeer goed voorstellen. Ik vermoed dat u beter af bent indien u zou proberen de relatie met H te herstellen.' Volgens de advocaat werkte broer O alleen maar tegen. 'En intussen loopt hij te verkondigen dat hij het zo goed met u voorheeft. Naar mijn mening is dat huichelarij.' De advocaat kreeg van de tuchtrechter in eerste instantie een waarschuwing (LJN: YA3660). Er loopt inmiddels een appelprocedure.

Commentaar van erfrechtsspecialist Van Gaalen: 'Het is goed dat de advocaat inzicht probeert te verschaffen in het achterliggende conflictmodel. Ik zou de cliënte alleen adviseren zich zelfstandiger op te stellen, zonder het gedrag van haar broer af te keuren. Alleen door je eigen gedrag te veranderen kun je patronen doorbreken.'

geleden nog zo'n twintig specialisten, ik denk dat het er nu vijftig of zestig zijn.' In lijn met die ontwikkeling heeft de vFAS het erfrecht tot aandachtsgebied verkozen en een specialisatie-opleiding opgezet, die in maart van start gaat. 'De eerste leergang voor dertig man was binnen vierentwintig uur vol. We hebben nu een wachtlijst,' vertelt Van Gaalen. De eerste

curcus richt zich vooral op de juridisch-inhoudelijke kant van de geschillen.

Waar gaan de conflicten zoal over? Van Gaalen: 'Onterving komt nog steeds veel voor. Onterde kinderen hebben alleen recht op de legitieme portie: een geldbedrag dat binnen vijf jaar moet worden opgeëist. Daarnaast zijn er de klassieke verdelingsconflicten: wie krijgt het landgoed, de boerderij of de familiestukken? En dan zijn er vaak problemen in de relatie tussen de langstlevende echtgenoot en de kinderen, meestal uit een eerder huwelijk.'

Het rechtsgebied staat op zichzelf, en kent veel korte, afwijkende verjaringstermijnen. Inhoudelijke scholing is dus volgens Van Gaalen geen overbodige luxe. Maar ook kennis van en ervaring met mediation vindt hij onontbeerlijk. 'Dat verbetert je kijk op het conflict. Het is een familieconflict in een juridisch jasje. Als advocaat moet je partijen zo snel mogelijk om tafel krijgen om te bespreken wat het onderliggende geschil is.' Daarom komt er bij de vFAS in het najaar een vervolgoopleiding mediation voor erfrechtsspecialisten. 'We zijn hierover in gesprek met de Stichting Nalatenschapsmediation, waarin ook mensen uit de notariële hoek zitten.'

Bovendien is er een afzonderlijke specialistenvereniging voor erfrechtadvocaten in oprichting. Contactpersoon is Katelijne van Barneveld, erfrechtadvocaat in Arnhem.

Familietherapeut Else-Marie van den Eerenbeemt schreef een boek over erfrechtconflicten: Wie krijgt de gouden armband van moeder?, Amsterdam, Bert Bakker, 2013.